

Sygn. akt: III U 388/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy I Ubezpieczeń Społecznych - w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Suchcicka
Protokolant:	starszy sekretarz Małgorzata Laskowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 czerwca 2013 r. w O.

sprawy z odwołania S. D.

przy udziale zainteresowanej B. D.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o wysokość renty rolniczej

na skutek odwołania S. D.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 11 grudnia 2012r. znak (...) -1/20

orzeka:

oddala odwołanie.

/-/Na oryginale właściwy podpis

Na skutek apelacji S. D. Sąd Apelacyjny w Białymstoku,

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 05.03.2014r., sygn. akt III AUa 1324/13

oddala apelację.

/-/Na oryginale właściwe podpisy

UZASADNIENIE

S. D. złożył odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 11.12.2012r., znak (...) -1/20. W uzasadnieniu wskazał, że uznano go za całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym do grudnia 2014r. W związku z powyższym Prezes KRUS decyzją z dnia 11.12.2012r., znak: (...) -1/20 przeliczając rentę rolniczą od dnia 01.11.2012 r. do dnia 31.12.2014 r. przyznał mu świadczenie w części składkowej w kwocie 111,33 zł miesięcznie, renta w części uzupełniającej zaś została zawieszona w 100 % z powodu prowadzenia działalności rolniczej. Zdaniem odwołującego zawieszenie w 100 % jest krzywdzące. Od początku pobierania renty w związku z tym, że nie zawiesił prowadzenia działalności rolniczej, otrzymywał 50 % części uzupełniającej renty, tak jak i wszyscy

znajomi. Zdaniem odwołującego się zawieszenie części uzupełniającej renty nie powinno zależeć od tego, jakiemu ubezpieczeniu społecznemu podlega żona, pobierająca emeryturę z ZUS. S. D. podał, że został niesprawiedliwie potraktowany, świadczenie powinno zostać zawieszono jedynie w 50 %.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że S. D. pobierał okresową rentę inwalidzką rolniczą od dnia 08.09.2009r. Część uzupełniająca w 50% została zawieszona z powodu prowadzenia działalności rolniczej. Żona ubezpieczonego - B. D. ma ustalone prawo do świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W dniu 22.10.2012r. ubezpieczony złożył kolejny wniosek o rentę rolniczą. Decyzją z dnia 11.12.2012r. przyznano mu prawo do renty rolniczej w części składkowej, która wynosi 13,75 % emerytury podstawowej tj. kwotę 111,89 zł, część uzupełniająca zaś została zawieszona w całości z powodu prowadzenia działalności rolniczej. Organ rentowy w odwołaniu powołał przepisy ustawy z dnia 11.05.2012r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw oraz art. 28 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Postanowieniem z dnia 14.02.2013 r. wezwano do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanej B. D. (k. 9 a.s.). W toku postępowania zainteresowana przyłączyła się do stanowiska odwołującego S. D. (k. 18 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

S. D. (ur. (...)) od dnia 08.09.2009r. pobierał rentę inwalidzką rolniczą przyznaną decyzją z dnia 21.09.2009r. Część uzupełniająca w wysokości 50% została zawieszona z powodu prowadzenia działalności rolniczej (k. 38-39 tom I a.r., k. 23- 24 tom II a.r. – sygn. GI 88702).

Decyzją z dnia 26.09.2011r. znak (...) -1/20 została zawieszona część uzupełniająca renty odwołującego się w wymiarze 100% od dnia 01.10.2011r. (k. 24 tom II e.r.) – bowiem upłynęło 2 lata od daty przyznania świadczenia.

W dniu 22.10.2012r. S. D. złożył kolejny wniosek o rentę rolniczą dla właściciela gospodarstwa rolnego (k. 1-3 a.r. (...), tom III).

Decyzją z dnia 11.12.2012r. znak: (...) -1/20 przyznano i przeliczono mu prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy na okres od dnia 01.11.2012r. do dnia 31.12.2014r. – w wymiarze 13,75 % emerytury podstawowej, tj. kwotę 111,89 zł. W decyzji wskazano, że renta składa się z części składkowej (13,75 % tj. 111,89 zł) i uzupełniającej (95 % tj. 759,22zł). Część uzupełniająca zawieszono w 100% z powodu prowadzenia działalności rolniczej (k. 23-24 a.r. (...), tom III).

W aktach rentowych zawarto informację, że żona S. B. D. nie figuruje w ewidencji osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników (k. 25 a.r. (...), tom III).

S. D. od powyższej decyzji z dnia 11.12.2012 r. wniósł odwołanie do Sądu Okręgowego w Ostrołęce.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i podlega oddaleniu.

W niniejszej sprawie przedmiotem rozpoznania Sądu była decyzja Prezesa KRUS z dnia 11.12.2012 r. zmieniająca wysokość renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy S. D..

Odwołujący się kwestionował jej zasadność, a do jego stanowiska w toku postępowania przyłączyła się także jako zainteresowana żona - B. D..

KRUS zawieszając wypłatę części uzupełniającej renty rolniczej w 100% podał, że rencista prowadzi działalność rolniczą, a jego małżonka jest ubezpieczona w ZUS. Organ rentowy powołał obowiązujący od dnia 01.01.2013r. przepis art. 28 ust. 11 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy wiązało się z dokonaniem nie tylko stosownych ustaleń faktycznych, ale również z koniecznością interpretacji przepisów prawa mających w niej zastosowanie.

Począwszy od dnia 01.01.2013r. weszła w życie ustawa z dnia 11.05.2012r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2012.637), która to ustawa artykułem 3 zmieniła ustawę z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U.2008.50.291 j.t.) i nadała jej aktualne brzmienie.

Ustawa z dnia 20.12.1999r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U.2008.50.291 j.t.) normuje zasady zawieszania rent i emerytur rolniczych.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U.2008.50.291 j.t.) – w brzmieniu obowiązującym od dnia 01.01.2013r. – wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2-8, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą.

Ustęp 2 stanowi, że zawieszenie wypłaty dotyczy:

- 1) części uzupełniającej emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy,
- 2) emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin w części równej 95 % emerytury podstawowej

- i obejmuje całość lub określony ułamek tej części świadczenia; ilekroć w ust. 3 i 5-7 jest mowa o zawieszeniu wypłaty w całości, w połowie albo w jednej czwartej - rozumie się odpowiednio zawieszenie wypłaty tej części świadczenia, jej połowy albo jednej czwartej.

Zgodnie ust. 3 cytowanego art. 28 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wypłata ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt lub rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, z zastrzeżeniem ust. 5-7 i 9-11.

Art. 28 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U.2008.50.291 j.t.) stanowi natomiast, że uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając:

1) gruntów wdzierżawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej co najmniej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków, osobie niebędącej:

- a) małżonkiem emeryta lub rencisty,
- b) jego zstępnym lub pasierbem,
- c) osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym,
- d) małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b lub c;

2) gruntów trwale wyłączonych z produkcji rolniczej na podstawie odrębnych przepisów, w tym zalesionych gruntów rolnych;

3) gruntów i działów specjalnych należących do małżonka, z którym emeryt lub rencista zawarł związek małżeński po ustaleniu prawa do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia;

4) własności (udziału we współwłasności) nieustalonej odpowiednimi dokumentami urzędowymi, jeżeli grunty będące przedmiotem tej własności (współwłasności) nie znajdują się w posiadaniu rolnika lub jego małżonka.

Według ust. 5 cytowanego przepisu, jeżeli emeryt lub rencista jest długotrwale niezdolny do pracy wskutek wypadku przy pracy rolniczej albo rolniczej choroby zawodowej, wypłata świadczenia przez okres dwóch lat od tego wypadku albo od zachorowania na tę chorobę ulega zawieszeniu tylko w połowie.

Ust. 9 stanowi, że w przypadku podjęcia działalności rolniczej na gruntach:

1) nabytych w drodze dziedziczenia lub

2) uprzednio wydzierżawionych co najmniej na 10 lat, jeżeli dzierżawa ustała wcześniej z przyczyn niezależnych od wydzierżawiającego, lub

3) odzyskanych w wyniku rozwiązania - z przyczyn niezależnych od uprawnionego - umowy, na podstawie której uprzednio zbył on te grunty, albo w wyniku uchylenia lub stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej

- wypłata nie ulega zawieszeniu przez okres jednego roku.

Zgodnie z ust. 11 art. 28 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w przypadku, gdy rencista lub emeryt uprawniony do emerytury z art. 19 ust. 1 prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy, wypłata nie ulega zawieszeniu.

Pod pojęciem działalności rolniczej, zgodnie z art. 6 pkt. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U.2008.50.291 j.t.), należy rozumieć działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej.

Odnosząc powyższe do realiów przedmiotowej sprawy stwierdzić należy, że jej rozstrzygnięcie zależało od ustalenia, czy odwołujący faktycznie prowadzi na gruntach rolnych, których jest właścicielem, działalność rolniczą, a także, czy jego żona podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Art. 28 ust. 3 cyt. ustawy wprowadza bowiem swego rodzaju domniemanie, które upada jednak w razie wykazania, iż pomimo posiadania przez emeryta bądź jego małżonka gospodarstwa rolnego świadczeniobiorca nie prowadzi na tym gruncie działalności rolniczej.

W celu dokonania powyższych ustaleń Sąd dopuścił dowód z akt rentowych (sygn. GI 88702), z urzędu zwrócił się do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o wskazanie wysokości dopłat uzyskiwanych na gospodarstwo rolne przez odwołującego się i zainteresowaną B. D., przesłuchał także odwołującego się i zainteresowaną w charakterze strony.

W aktach rentowych zawarto informację, że B. D. nie figuruje w ewidencji osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników. (k. 25 a.r. (...), tom III).

Z informacji nadesłanej z (...) Oddziału (...) w W. wynika, że **S. D. w okresie** od 2004 r. do 2012r. corocznie otrzymywał płatności bezpośrednie do gruntów rolnych i płatności z tytułu wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania. Za 2011 r. otrzymał płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego w wysokości 32.224,29 zł; płatności z tytułu wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania w wysokości 5624,18 zł, zaś w 2012 r.: płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego w wysokości 40174,75 zł; płatności z tytułu wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania w wysokości 5624,18 zł. Natomiast **B. D.** nie figuruje w ewidencji producentów rolnych (...) (k. 40 a.s.).

Przesłuchany w charakterze strony odwołujący się S. D. zeznał, że prowadzi działalność rolniczą i uzyskuje z tej działalności dochód. Gospodarstwo położone jest we wsi D., ma ponad 30 hektarów, z inwentarza posiada krowę i cielaka, 3 kury, ale generalny dochód przynosi ziemia. Ziemia jest klasy IV – V, większość to grunty orne, są też łąki i lasy. W prowadzeniu gospodarstwa pomaga odwołującemu żona i rodzice, on sam jest schorowany. Przeważnie o tym, co siał i w jakiej ilości – decyduje żona. Odwołujący, jak się lepiej czuje, to interesuje się gospodarstwem. Wnioski do Agencji wypełniała żona, odwołujący tylko podpisywał. W sezonie wynajmuje ludzi do pomocy. Z dopłat dostaje około 700 zł na hektar, ale nie za wszystkie hektary. Ponownie podniósł, że płacił składki, a nie otrzymał żadnego świadczenia i został pokrzywdzony przez KRUS (rozprawa z dnia 19.06.2013 r.).

Przesłuchana w charakterze strony zainteresowana B. D. zeznała, że nie kwestionuje tego, że prowadzi gospodarstwo rolne z mężem, ona prowadzi gospodarstwo „w szczególności”, w sezonie wynajmują pomocników. Posiadają sprzęt typu kombajn, ciągniki, maszyny uprawowe, udostępniają go rolnikom. Biorą dopłaty z (...). Stwierdziła, że są dyskryminowani, bo jest ona ubezpieczona w ZUS, i mąż nie otrzymuje renty rolniczej – z powodu rodzaju jej ubezpieczenia. Innym, którzy mają małżonka ubezpieczonego w KRUS – nie zawieszają się emerytury. Nie jest to równe traktowanie, państwo polskie narusza zasady równego traktowania, jest to dyskryminacja, pozbawienie zabezpieczenia społecznego (rozprawa z dnia 19.06.2013 r.).

Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującego się S. D. i zainteresowanej w sprawie B. D., nie znajdując żadnych podstaw, by kwestionować ich szczerość i zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy. Ich zeznania są przekonujące, korespondują ze sobą. Oboje zgodnie zeznali, że odwołujący prowadzi wspomniane gospodarstwo i nie chcą udowodniać, że jest inaczej. Ich twierdzenia korespondują też w pełni z pismem uzyskanym z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, z którego wynika, odwołujący otrzymywał dopłaty na grunty rolne. Żona odwołującego się B. D. zeznała, że jest ubezpieczona w ZUS, ona „w szczególności” prowadzi gospodarstwo. Wnioski wypełniała żona, a on je tylko podpisywał. Odwołującemu się pomagają rodzice i żona, jednak on podpisuje wszelkie dokumenty i interesuje się posiadaniem gospodarstwem, na tyle, na ile pozwala stan jego zdrowia.

Analizując zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd uznał, że decyzja organu rentowego zgodna jest z przepisami obowiązującego prawa. Powoływany przepis art. 28 ustawy z dnia 20.12.1999 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U.2008.50.291 j.t.) stanowi, że pierwszą zasadą zawieszania wypłaty jest ustalenie nie zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej przez rencistę. Dalsze przesłanki w świetle art. 28 w/w ustawy są drugorzędne, gdyż zasadnicze znaczenia ma fakt prowadzenia działalności rolniczej.

Odwołujący się podnosił, że we wsi nie wszystkim zawieszano wypłatę świadczeń, jednakże należy w tym miejscu wskazać, że Sąd zajmuje się tylko konkretnym przypadkiem w danej sprawie, i nie ma możliwości odniesienia się do tego, czy innych rolników KRUS potraktował w podobny, czy w odmienny sposób. Ponadto przepisy zmieniały się, do dnia 01.01.2013 r. w art. 28 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U.2008.50.291 j.t.) istniał ustęp 6, według którego wypłata ulegała zawieszeniu w połowie, jeżeli: emeryt lub rencista prowadził działalność rolniczą z małżonkiem, który nie miał ustalonego prawa do emerytury albo renty i nie spełniał warunków do uzyskania emerytury rolniczej albo renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, jeżeli małżonek ten podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy. Według w/w ust. 6 badaniu podlegała sytuacja ubezpieczeniowa małżonka co do części świadczenia. Ustęp 6 został uchylony przez art. 3 pkt 7 lit. b) ustawy z dnia 11.05.2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2012.637).

Aktualnie natomiast obowiązuje ust. 11 art. 28 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (dodany przez art. 3 pkt 7 lit. c) ustawy z dnia 11. (...)) - według którego w przypadku, gdy rencista lub emeryt uprawniony do emerytury z art. 19 ust. 1 prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy, wypłata nie ulega zawieszeniu.

Jak wspomniano wyżej ust. 11 nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie, bowiem żona odwołującego się B. D., pomimo prowadzenia działalności rolniczej - nie podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy

z dnia 20.12.1999 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U.2008.50.291 j.t.). Z akt sprawy wynika bowiem, że otrzymuje ona emeryturę z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Powyższe wyraźnie wskazuje, że odwołanie mogłoby zostać uwzględnione jedynie w sytuacji wykazania przez odwołującego za pomocą środków dowodowych, iż mimo posiadania gospodarstwa rolnego - faktycznie nie prowadzi on działalności rolniczej, np. z przyczyn zdrowotnych. W omawianej sprawie taka sytuacja nie miała miejsca – wręcz przeciwnie – oboje małżonkowie zgodnie zeznali, że odwołujący się taką działalność prowadzi. Wskazać też trzeba, że mimo, iż odwołujący się ze względu na stan zdrowia nie jest zdolny do samodzielnego wykonywania wszystkich czynności rolniczych – to jednak interesuje się on gospodarstwem i podpisuje niezbędne dokumenty.

Sąd Najwyższy podkreśla, że prowadzenie działalności rolniczej nie musi polegać na wykonywaniu pracy fizycznej. Możliwe jest jej prowadzenie polegające na samym zarządzaniu gospodarstwem (wyrok SN z dnia 09.03.2011r., sygn. akt III UK 81/10, LEX nr 818608). W judykaturze wskazuje się, że zawieszenie wypłaty emerytury rolniczej dotyczy tylko takiej osoby, która gospodarstwo rolne prowadzi i gospodarstwo to przynosi jej dochód (wyrok SA w Warszawie z dnia 08.12.2004 r., sygn. akt III AUa 598/04, Apel.-W-wa 2005/4/16).

Reasumując, została spełniona przesłanka określona w art. 28 ust. 3 ustawy, warunkująca zawieszenie wypłaty części uzupełniającej emerytury wobec niezaprzerstania prowadzenia przez rencistę działalności rolniczej.

Wobec powyższego uznając, iż zaskarżona decyzja z dnia 11.12.2012 r., mocą której Prezes KRUS zawiesił w 100 % wypłatę części uzupełniającej renty należnej S. D. jest prawidłowa, Sąd działając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc odwołanie, jako nieuzasadnione – oddalił.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.